

2304.029.304

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΑΚΡΟΣ ΑΠΟ ΠΡΗΤΩ (27)
Ταρ. Γραφείο: 11/6/13
Βίαιες διαδικασίες

Αρ. Φακ.: ΤΕΤ 1029
Αρ. Τηλ.: +357 22 714352
Αρ. Φαξ: +357 22 378152
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: BSRD@centralbank.gov.cy

11/6/13
Vol. 2
27

Κύριο Ε. Μπουλούτα
Διευθύνοντα Σύμβουλο
Marfin Popular Bank Public Co Ltd
Λευκωσία

Αξιότιμε κύριε,

Θέμα: Επιτόπιος εποπτικός έλεγχος του καταστήματος στην Ελλάδα

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, έχουμε προβεί σε επιτόπιο εποπτικό έλεγχο με σκοπό την αξιολόγηση των διαδικασιών και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου που εφαρμόζει το κατάστημα Ελλάδος για την αποτελεσματική επιμέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και διαχείριση των κινδύνων που αναλαμβάνει, καθώς και θεμάτων MiFID και Κανονιστικής Συμμόρφωσης. Επίσης, αξιολογήσαμε την παρούσα κατάσταση και τις προοπτικές του καταστήματος στην Ελλάδα, καθώς και την επάρκεια των κρατήσεων για επισφαλείς απαιτήσεις.

Μέσω του επιτόπιου ελέγχου μας, διαπιστώσαμε ότι η τράπεζα εξακολουθεί να αναλαμβάνει κινδύνους, το ύψος και η φύση των οποίων προκαλεί τις ανησυχίες της Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με τη σωστή και επαρκή διαχείρισή τους.

Συγκεκριμένα, οι εργασίες του καταστήματος εξακολουθούν να παρουσιάζουν ένα υψηλό κινδύνου προφίλ, με μεγάλη συγκέντρωση σε επενδυτική τραπεζική και χρηματιστηριακές δραστηριότητες. Όπως αναλύεται στο παράρτημα που ακολουθεί, μεγάλο κίνδυνο εμπεριέχουν οι χορηγήσεις που παραχωρούνται για επενδυτικούς σκοπούς ή αποπληρωμή των οποίων βασίζεται, στις πλείστες περιπτώσεις, εξολοκλήρου στη χρηματοδοτούμενη επένδυση. Επιπρόσθετα, ο αυξημένος κίνδυνος που αναλαμβάνει η τράπεζα δεν αντικατοπτρίζεται στο ύψος της τιμολόγησης των εν λόγω δανείων με αρνητικά αποτελέσματα στην κερδοφορία του καταστήματος. Επίσης, σημαντικό μέρος του δανειακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας παρουσιάζει μεγάλο άνοιγμα εξασφαλίσεων που εκθέτει την τράπεζα σε αυξημένο κίνδυνο. Ιδιαίτερα δε για τα δάνεια που έχουν δοθεί για επενδυτικούς σκοπούς το πρόβλημα αυτό οξύνεται σημαντικά, καθώς, στις πλείστες περιπτώσεις ως εξασφάλιση η τράπεζα κατέχει μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο, η αξία των οποίων έχει μειωθεί σημαντικά. Επιπρόσθετα, σε αρκετές περιπτώσεις, το πρόγραμμα αποπληρωμής που έχει καθορίσει η τράπεζα προνοεί την κάλυψη τόκων κατά τη διάρκεια των δανείων και του κεφαλαίου εξολοκλήρου στη λήξη τους (balloon payments), πρακτική η οποία επαυξάνει τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνει η τράπεζα, ενώ, παράλληλα δημιουργεί περαιτέρω πρόβλημα ρευστότητας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Η έλλειψη ρευστότητας που παρατηρείται στο κατάστημα Ελλάδας είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, με το δείκτη ρευστών διαθεσίμων να κυμαίνεται πολύ πιο κάτω από το ελάχιστο απαιτούμενο όριο που τέθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα πιο πάνω έχουν συμβάλει στη δημιουργία μιας, ιδιαίτερα ανησυχητικής κατάστασης. Ως αποτέλεσμα, σημαντικός αριθμός πελατών αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και απαιτούνται σημαντικές προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις που ανέρχονται στα €500εκ. Επιπρόσθετα, θα απαιτηθεί και η διακράτηση αυξημένων πρόσθετων κεφαλαίων έναντι των αυξημένων κινδύνων που αντιμετωπίζει η τράπεζα. Ως εκ τούτου, η τράπεζα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της και να λάβει άμεσα διορθωτικά μέτρα που να περιλαμβάνουν την εφαρμογή ενός πιο συντηρητικού προφίλ, τη μείωση της έκθεσής της σε επενδυτικής φύσεως εργασίες, την αύξηση της τιμολόγησης, τη μείωση του ανοίγματος εξασφαλίσεων, τη μείωση του δανειακού χαρτοφυλακίου, την απομόχλευση, και την περαιτέρω βελτίωση των διαδικασιών έγκρισης, παρακολούθησης και είσπραξης των οφειλών της τράπεζας, καθώς και την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων για τη βελτίωση της ρευστότητας.

Υπό το φως των πιο πάνω, παρακαλώ όπως μας ενημερώσετε για τις ενέργειες στις οποίες προτίθεστε να προβείτε και τα μέτρα που σκοπεύετε να λάβετε για να συμμορφωθείτε πλήρως με τις υποδείξεις της Κεντρικής Τράπεζας. Λεπτομέρειες του πορίσματος του ελέγχου μας παρατίθενται στο επισυνημμένο Παράρτημα.

Με εκτίμηση,

Κ. Σ. Πουλλής
Ανώτερος Διευθυντής
Διεύθυνση Ρυθμίσεως και
Εποπτείας Τραπεζικών Ιδρυμάτων

Εσώκλειστα: (3)

1. Κερδοφορία

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρατίθενται διάφορα οικονομικά στοιχεία για τα έτη 2009-2010 και για την περίοδο που έληξε στις 31 Μαρτίου, 2011:

Πίνακας 1: Κερδοφορία του καταστήματος Ελλάδος¹

	Μάρτιος 2011 (€'m)	2010 €'m	2009 €'m
Καθαρά έσοδα από τόκους	68,1	293,5	235,2
Έσοδα από επανεκτιμήσεις και εμπορία αξιών	11,6	27,6	94,8
Κέρδος από εργασίες	33,3	134,3	174,2
Προβλέψεις	(56,3)	(148,6)	(137,2)
(Ζημιά)/κέρδος πριν τη φορολογία	(23,1)	(14,3)	36,9
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο (NIM)	1,48%	1,45%	1,27%
Περιθώρια Χορηγήσεων (μονάδες βάσης)	352	331	278
Περιθώρια Καταθέσεων (μονάδες βάσης)	(206)	(174)	(132)
Λόγος εξόδων προς έσοδα	66.6%	67.5%	60,4%

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1 πιο πάνω, η πορεία των εργασιών στην Ελλάδα δεν είναι ικανοποιητική καθώς κατά το 2010 καταγράφηκαν ζημιές ενώ σημαντικά ζημιογόνο αναμένεται να είναι και το 2011. Πέραν της οικονομικής κρίσης και του επενδυτικού προφίλ υψηλού ρίσκου της τράπεζας που οδήγησαν στην ανάγκη δημιουργίας αυξημένων προβλέψεων, η Κεντρική Τράπεζα θεωρεί ότι ανασταλτικό παράγοντα για την κερδοφορία της τράπεζας αποτελεί και η τιμολογιακή πολιτική που ακολουθήθηκε από τη διεύθυνση της τράπεζας κατά τα τελευταία χρόνια.

Συγκεκριμένα, το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο (NIM) στο τέλος του Μαρτίου 2011 είναι σε χαμηλά επίπεδα και υστερεί σημαντικά σε σύγκριση με άλλες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα παρά τα μέτρα που έλαβε η τράπεζα κατά το 2010 για καλύτερευσή του π.χ. μέσω της αύξησης των περιθωρίων χορηγήσεων, σύνδεσης χορηγήσεων με το βασικό επιτόκιο της τράπεζας. Το εν λόγω γεγονός, εκ πρώτης όψεως, καταδεικνύει ότι η τιμολόγηση της τράπεζας κατά τα προηγούμενα χρόνια βρισκόταν σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα.

Συναφώς, σημειώνεται ότι το περιθώριο των χορηγήσεων που είναι συνδεδεμένες με το euribor στις 31 Μαρτίου 2011 ανήλθε σε 276μ.β. Το εν λόγω ποσοστό είναι ιδιαίτερα χαμηλό λαμβάνοντας υπόψη τον αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο κάτω από την παρούσα αρνητική συγκυρία. Η Κεντρική

¹ Πηγή: Monthly Management Reports

Τράπεζα θεωρεί ότι η σύνδεση της τιμολογιακής πολιτικής με τον πιστωτικό κίνδυνο αποτελεί βασικό στοιχείο της καλής τραπεζικής πρακτικής.

Επίσης, σημειώνεται ότι το περιθώριο των χορηγήσεων μεγάλων επιχειρήσεων στις 31 Μαρτίου 2011 ανήλθε σε 287μ.β, το οποίο δεν θεωρείται ικανοποιητικό λαμβανομένου υπόψη του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνεται. Ειδικότερα, το περιθώριο των χορηγήσεων σε πελάτες του τομέα Ιδιωτικής Τραπεζικής κατά την εν λόγω ημερομηνία ανήλθε στις 224μ.β. το οποίο δεν είναι ικανοποιητικό, ενώ η αύξηση που επιτεύχθηκε από τον Ιανουάριο 2010 ήταν μόνο 27μ.β.

Πέραν των πιο πάνω, όπως φαίνεται στον πιο πάνω πίνακα, ο λόγος εξόδων προς έσοδα είναι ιδιαίτερα ψηλός και συγκρίνεται αρνητικά με άλλες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

Τέλος, σημειώνεται ότι, η πορεία της κερδοφορίας της τράπεζας στην Ελλάδα αναδεικνύει το γεγονός ότι κατά τα τελευταία χρόνια αυτή στηριζόταν κυρίως στις δραστηριότητες της Υπηρεσίας Διαχείρισης Διαθεσίμων, γεγονός που είχε καταδειχθεί στο πρόσφατο παρελθόν από τους ελέγχους που είχε διενεργήσει η Κεντρική Τράπεζα.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, η Κεντρική Τράπεζα θεωρεί ότι η τράπεζα πρέπει να προχωρήσει με τη λήψη των ακόλουθων, μεταξύ άλλων, μέτρων:

1. Αύξηση του περιθωρίου χορηγήσεων

Η τράπεζα πρέπει να προχωρήσει άμεσα σε σημαντικές αυξήσεις στα περιθώρια χορηγήσεων οι οποίες να λαμβάνουν υπόψη τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνεται. Συναφώς, θα αυξηθεί η ικανότητα της τράπεζας για δημιουργία κεφαλαίων εσωτερικά (internal capital generation capacity) καθώς και η αποδοτικότητα των σταθμισμένων κεφαλαίων της (risk adjusted capital). Ιδιαίτερη έμφαση αναμένεται ότι θα δοθεί στην αύξηση των περιθωρίων στις χορηγήσεις του τομέα μεγάλων επιχειρήσεων οι οποίες αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του χαρτοφυλακίου της τράπεζας και, όπως αναφέρεται πιο πάνω, το περιθώριό τους είναι χαμηλό. Συνεπώς, η αναβάθμιση του Εσωτερικού Συστήματος Διαβαθμίσεων των χορηγήσεων (Internal Rating System) και η σύνδεσή του με την τιμολογιακή πολιτική της τράπεζας καθίσταται επίσης αναγκαία.

2. Σύνδεση χορηγήσεων με το Βασικό Επιτόκιο της τράπεζας

Η Κεντρική Τράπεζα αναμένει ότι η τράπεζα θα συνεχίσει την προσπάθεια αύξησης του ποσού των χορηγήσεων που είναι συνδεδεμένες με το Βασικό Επιτόκιο της τράπεζας.

3. Αλλαγές στη μέθοδο επιμέτρησης της κερδοφορίας των κέντρων κέρδους (profit centres).

Η επιμέτρηση της κερδοφορίας των κέντρων κέρδους της τράπεζας πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

- α) Αναμενόμενες ζημιές του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων

Η κερδοφορία του κάθε κέντρου κέρδους πρέπει να επιμετρείται μετά την αφαίρεση των αναμενόμενων ζημιών που προκύπτουν από το χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων. Πέραν των αναμενόμενων ζημιών, η κερδοφορία του κάθε κέντρου κέρδους πρέπει να μειώνεται με τις πραγματικές προβλέψεις που διενεργούνται για πελάτες του κέντρου που αθέτησαν τις υποχρεώσεις τους (defaulted) π.χ. πελάτες που μεταφέρονται σε εμπλοκή.

Συνεπώς, αναδεικνύεται και πάλιν η ανάγκη ανάπτυξης ενός αξιόπιστου Εσωτερικού Συστήματος Διαβαθμίσεων χορηγήσεων ώστε η επιμέτρηση των αναμενόμενων ζημιών να είναι αξιόπιστη.

β) Κόστος υποχρέωσης τήρησης ελάχιστης ρευστότητας

Ο έλεγχος μας κατέδειξε ότι το κόστος διατήρησης ρευστότητας που κατανέμεται στα διάφορα κέντρα υπολογίζεται επί του ποσοστού ρευστότητας που διατηρεί η τράπεζα τη συγκεκριμένη στιγμή αντί επί του ελάχιστου εποπτικού ποσοστού. Συνεπώς, η Κεντρική Τράπεζα θεωρεί ότι η μεθοδολογία επιμέτρησης του εν λόγω κόστους πρέπει να αλλάξει ώστε η ελάχιστη εποπτική υποχρέωση τήρησης ρευστότητας να αντικατοπτρίζεται στα αποτελέσματα του κάθε κέντρου.

γ) Κόστος κεφαλαίων

Η κερδοφορία των κέντρων κέρδους πρέπει να επιμετρείται μετά την αφαίρεση του κόστους διατήρησης ελάχιστου κεφαλαίου. Το κόστος διατήρησης ελάχιστου κεφαλαίου πρέπει να υπολογίζεται με βάση το ποσοστό που συμφωνείται με την Κεντρική Τράπεζα μετά την ολοκλήρωση της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης, δηλαδή αφού ληφθούν υπόψη οι κίνδυνοι του Πυλώνα 2. Η εφαρμογή της εν λόγω πρακτικής θα συμβάλει στην αλλαγή κουλτούρας και στη δημιουργία ευαισθησίας στις συνέπειες της ανάληψης κινδύνου. Ως εκ τούτου, οι αποφάσεις που θα λαμβάνονται από τα κέντρα κέρδους, και οι σχετικές τιμολογήσεις, θα είναι σε σύμπλευση με τους κινδύνους που αναλαμβάνονται.

4. Εξέταση των Συμβάσεων Δανείων

Η Κεντρική Τράπεζα αναμένει όπως η τράπεζα διασφαλίσει ότι οι συμβάσεις νέων δανείων κατοχυρώνουν το δικαίωμα της τράπεζας να προβαίνει σε αυξήσεις των περιθωρίων χορηγήσεων όπου η ίδια το κρίνει αναγκαίο, μέσα στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας.

5. Ορθολογισμός (rationalisation) του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων

Η Κεντρική Τράπεζα αναμένει ότι η τράπεζα θα προβεί σε ενδελεχή εξέταση ολόκληρου του χαρτοφυλακίου της με στόχο τη μείωση αχρησιμοποίητων ορίων Ανοικτών Αλληλόχρεων, τον καθορισμό προγράμματος αποπληρωμής σε βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις μακροπρόθεσμης μορφής π.χ. βραχυπρόθεσμα δάνεια που ανανεώνονται συνεχώς κ.α. Ο εν λόγω ορθολογισμός του δανειακού χαρτοφυλακίου θα συμβάλει στη καλύτερη

των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας της τράπεζας με συνεπακόλουθο τις θετικές επιπτώσεις στην κερδοφορία της.

2. Κίνδυνος Ρευστότητας, επιτοκιακός κίνδυνος και κίνδυνος αντισυμβαλλομένου

2.1. Εποπτικοί δείκτες ρευστότητας

Ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων του καταστήματος Ελλάδος κυμαίνεται διαχρονικά αρκετά πιο κάτω από το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό του 20% που απαιτεί η Τράπεζα της Ελλάδος. Στις 20 Ιουνίου 2011 ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων του καταστήματος ανήλθε στο 7,39% ενώ ο ενοποιημένος στο 5,2%. Την ίδια στιγμή ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων των εργασιών Κύπρου ανήλθε στο 7,19%.

Η σημερινή κατάσταση της ρευστότητας που παρατηρείται τόσο στο κατάστημα Ελλάδος όσο και στις εργασίες του Ομίλου της Marfin Popular Bank παραμένει ιδιαίτερα ανησυχητική και αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στη μη λήψη έγκαιρων μέτρων για συγκράτηση της αύξησης των χορηγήσεων κατά την τελευταία διετία, περίοδο κατά την οποία έχει παρατηρηθεί μεγάλη απώλεια καταθέσεων ένεκα και της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης. Συναφώς, απαιτείται η άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων ούτως ώστε η τράπεζα να συμμορφωθεί άμεσα με τους δείκτες που απαιτούνται τόσο από την ΚΤΚ όσο και από την Τράπεζα της Ελλάδος.

2.2. Δείκτης Δανείων προς καταθέσεις

Ο Όμιλος έχει θέσει ως στόχο την αναγκαιότητα για μείωση του δείκτη δανείων προς καταθέσεις για τις εργασίες Ελλάδος στο 125%. Ωστόσο, ο δείκτης αυξάνεται συνεχώς και συγκεκριμένα από 138% στο τέλος του 2010 ανήλθε στο 159% στις 17 Ιουνίου 2011. Η ανατροπή της πορείας αυτής δεν είναι εύκολη, εφόσον η μείωση που παρατηρείται στις καταθέσεις είναι πολύ μεγαλύτερη από την μείωση των δανείων. Ως μέτρο αντιμετώπισης της πιο πάνω κατάστασης η τράπεζα προχώρησε με αύξηση των καταθετικών επιτοκίων, χωρίς όμως να σημειωθούν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

2.3 Μεγάλοι καταθέτες

Έχει παρατηρηθεί ότι υπάρχει σημαντική συγκέντρωση καταθέσεων, καθώς οι 50 μεγαλύτεροι καταθέτες της τράπεζας διατηρούν συνολικές καταθέσεις σε όλα τα νομίσματα που ανέρχονται σε €2,5δισ, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει το 27% των συνολικών καταθέσεων στις 31 Μαρτίου 2011. Τονίζεται ότι υπάρχει μεγάλη εξάρτηση στους μεγάλους καταθέτες, γεγονός που προκαλεί επιπρόσθετο κίνδυνο καθώς οι περισσότεροι από αυτούς είναι και από τους μεγαλύτερους δανειολήπτες της τράπεζας. Συναφώς, η διαπραγματευτική θέση της τράπεζας είναι περιορισμένη έναντι κάποιων από αυτούς τους πελάτες, λόγω της μεγάλης εξάρτησης στις καταθέσεις που έχουν, η οποία μεταφράζεται σε παραχωρήσεις που προβαίνει η τράπεζα σε σχέση με

δάνεια προς αυτούς τους πελάτες (π.χ. χαμηλότερη τιμολόγηση, μειωμένη εξασφάλιση, κ.α.), και που οδηγεί σε αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο.

2.4 Επιτοκιακός κίνδυνος

Η τράπεζα δεν έχει θέσει όρια επιτοκιακού κινδύνου για την επίδραση στο επιτοκιακό εισόδημα στους επόμενους 12 μήνες ή για την οικονομική αξία στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο. Σημειώνεται ότι η Κεντρική Τράπεζα είχε επισημάνει την εν λόγω αδυναμία και στον τελευταίο έλεγχο που είχε διενεργήσει πριν από δύο έτη περίπου.

Το άνοιγμα παρουσιάζει μεταβολές λόγω των θέσεων που παίρνει το Τμήμα Διαχείρισης Διαθεσίμων ανάλογα με τις προσδοκίες/ προβλέψεις τους για το πώς θα κινηθούν τα επιτόκια με σκοπό το κέρδος. Ως αποτέλεσμα το Τμήμα Διαχείρισης Διαθεσίμων αντί να κλείνει ανοίγματα στη θέση επιτοκιακού κινδύνου, δημιουργεί ανοίγματα για κερδοσκοπικούς σκοπούς. Ως εκ τούτου, απαιτείται η άμεση εφαρμογή ορίου επιτοκιακού κινδύνου σύμφωνα με τον κίνδυνο που είναι διατεθειμένη να αναλάβει, καθώς και η εφαρμογή ενός πιο συντηρητικού προφίλ.

3. Πιστωτικός Κίνδυνος

Μέσα στα πλαίσια αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου διενεργήθηκε δειγματοληπτικός έλεγχος πελατών. Η επιλογή του δείγματος έγινε με κριτήρια το ύψος των χορηγήσεων, την κατάσταση καθυστερήσεων/ υπερβάσεων, την ύπαρξη προγράμματος αποπληρωμής κεφαλαίου στη λήξη των χορηγήσεων (balloon), τη φύση του δανείου (π.χ. επενδυτικός σκοπός), τη διενέργεια αναδιάρθρωσης κ.λ.π. Τα κυριότερα συμπεράσματα μας συνοψίζονται ως ακολούθως:

3.1 Τιμολόγηση χορηγήσεων

Παρά τις προσπάθειες που γίνονται από την τράπεζα για αύξηση της τιμολόγησης των λογαριασμών μεγάλων Ομίλων / πελατών της, εκτιμάται ότι η τιμολόγηση παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, κάτι το οποίο στις πλείστες περιπτώσεις δεν συνάδει με τον κίνδυνο στον οποίο βρίσκεται εκτεθειμένη η τράπεζα ως αποτέλεσμα των εν λόγω χορηγήσεων. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν οι Elloria Maritime, Όμιλος Κ. Σουτζόγλου, Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας, Ίδρυμα Ορμύλια, Εμμαούς, Όμιλος Βέττα, Όμιλος Φουρλή, Όμιλος Α. Φράγκου, Όμιλος Κούτλα, Όμιλος Σάμιου με τιμολόγηση Euribor +1%, Euribor +1,75%, Euribor +1%, Euribor +1,5%, Euribor +1%, Euribor +0,75%, Euribor +1,2%, Libor +2%/ +2,75%, Euribor +1,4% +1,5%, Euribor +0,5%/ +1,2%, αντίστοιχα. Αναμένεται ότι η τράπεζα θα προβεί στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να επιτύχει της αύξησης της τιμολόγησης των χορηγήσεων της ώστε να συνάδει με τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνει.

3.2 Χορηγήσεις με αποπληρωμή κεφαλαίου στη λήξη τους (balloon payments)

Μεγάλος αριθμός χορηγήσεων έχει παραχωρηθεί με πρόγραμμα αποπληρωμής που προνοεί την εξόφληση ολόκληρου ή μεγάλου μέρους του κεφαλαίου με μία δόση στη λήξη τους. Σε αρκετές από αυτές τις περιπτώσεις ο αρχικός σκοπός των δανείων ήταν η διενέργεια επενδύσεων σε μετοχές ή ακίνητα, με εξασφάλιση βάρη επί των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων και πηγή αποπληρωμής την τελική πώληση των εν λόγω επενδύσεων. Ως αποτέλεσμα, πολλά από αυτά τα δάνεια παρουσιάζουν πρόβλημα αποπληρωμής, καθώς και σημαντικό άνοιγμα εξασφαλίσεων λόγω της πτώσης της αξίας των εξασφαλίσεων. Τέτοιου είδους δάνεια, στις πλείστες περιπτώσεις εμπερικλείουν αυξημένους κινδύνους σχετικά με την ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη, την ωραιοποίηση της συνολικής εικόνας του δανειακού χαρτοφυλακίου αφού χορηγήσεις με προβλήματα αποπληρωμής παρουσιάζονται εμπρόθεσμες κατά τη διάρκειά τους, και τέλος επιδεινώνουν περισσότερο την κατάσταση ρευστότητας του καταστήματος λόγω έλλειψης εισροών από αποπληρωμές κεφαλαίου. Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων δανείων συνοψίζονται ως ακολούθως: Όμιλος Γιαννίκου, Όμιλος Ritsi, Όμιλος Κούμπα, Όμιλος Φουρλή, Ν.Μοσχόπουλος, Όμιλος Θεοδωρόπουλος, IRF, Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας, Όμιλος Π. Γερμανού, Όμιλος Θεοχαράκη, Όμιλος MIG, Όμιλος Ν. Φράγκου, Ίδρυμα Ορμύλια, Κτήτωρ Αστική Εταιρεία.

3.3 Ομαδοποίηση πελατών

Έχει εντοπισθεί αριθμός περιπτώσεων εταιρειών οι οποίες θα έπρεπε να ομαδοποιούνται ως ενιαίος όμιλος συνδεδεμένων προσώπων, κάτι το οποίο δεν έγινε από το κατάστημα. Συνεπώς, εγείρονται ερωτηματικά για την επάρκεια των διαδικασιών που έχουν υιοθετηθεί ώστε να εντοπίζονται τα συνδεδεμένα μεταξύ τους πρόσωπα, σύμφωνα με τις Οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, και να διασφαλίζεται η ορθή απεικόνισή τους ως ομάδα συνδεδεμένων προσώπων ενιαίου κινδύνου. Ενδεικτικά, αναφέρονται όμιλοι οι οποίοι θα έπρεπε να παρουσιάζονται ως συνδεδεμένοι:

- Όμιλος Βενιάμη – Orus (τέσσερα μέλη της οικογένειας Βενιάμη κατέχουν 10% ο καθένας στο κεφάλαιο της Orus)
- Goldener (κάτω από τον Όμιλο Πηλαδάκη) – Όμιλος MIG (λόγω της ύπαρξης του Μετατρέψιμου Ομολογιακού Δανείου του Ομίλου MIG στην Goldener το οποίο της παρέχει έμμεση συμμετοχή της τάξης του 91%)
- Όμιλος Βέττα – Όμιλος Attica (ο κος Βέττας κατέχει τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου στην εταιρεία Attica)

3.4 Αξιολόγηση ικανότητας αποπληρωμής

Σε αριθμό περιπτώσεων η αξιολόγηση της ικανότητας αποπληρωμής πιστούχων δεν ήταν επαρκής. Συγκεκριμένα, σε αρκετές περιπτώσεις

παρατηρήθηκε ότι η πρόταση για έγκριση αιτημάτων βασιζόταν στην οικονομική επιφάνεια του αιτητή και όχι στην αξιολόγηση των εισοδημάτων του ως πηγή αποπληρωμής ή στην αξία των προσφερόμενων εξασφαλίσεων. Για παράδειγμα, χορηγήσεις σε εταιρείες όπου δεν υπάρχει ικανοποιητική αξιολόγηση της πηγής αποπληρωμής είναι ο Όμιλος Ν. Φράγκου, ο Όμιλος Μ. Φράγκου, η εταιρεία Μάρβο Α.Ε., ο Όμιλος Πηλαδάκη, ο Όμιλος Σάμιου – New Frontier Shipping & Investments και ο Όμιλος Φιστέ.

3.5 Χορηγήσεις για επενδυτικούς σκοπούς/ αγορά μετοχών

Μεγάλος αριθμός χορηγήσεων έχει ως αρχικό σκοπό του τη χρηματοδότηση επενδύσεων σε μετοχές ή ακίνητα με εξασφάλιση την χρηματοδοτούμενη επένδυση. Πηγή αποπληρωμής κατά την εγκριτική διαδικασία των εν λόγω δανείων, δεν ήταν άλλη από την χρηματοδοτούμενη επένδυση. Η επενδυτική φύση των εν λόγω δανείων, σε συνδυασμό με τη μη αξιολόγηση ύπαρξης άλλης πηγής αποπληρωμής, καθώς και την εφαρμογή προγράμματος αποπληρωμής όπου ολόκληρο ή σημαντικό μέρος του κεφαλαίου καθίσταται πληρωτέο στη λήξη του αποτελεί σημαντικό κίνδυνο για την τράπεζα. Επιπρόσθετα, ο κίνδυνος αυτός δεν αντικατοπτρίζεται επαρκώς στην τιμολόγηση των εν λόγω χορηγήσεων. Ενδεικτικά παραδείγματα αναφέρονται πιο κάτω:

- Χορηγήσεις για αγορά μετοχών χωρίς άλλη πηγή αποπληρωμής – IRF European Finance Investments Ltd, Όμιλος Βέττα, Κτήτωρ, Ίδρυμα Ορμύλια, Γεώργιος Σάλλας, Μιχάλης Σάλλας, Μυρτώ Σάλλα.
- Χορηγήσεις η αποπληρωμή των οποίων βασίζεται αποκλειστικά στην πώληση ακινήτων - Όμιλος Ευθυμίου, Όμιλος Κυπριάδη, Όμιλος Κόχειλα, Όμιλος Nechrich, Atlas Centar Doo, Οίκαδε Κατασκευαστική Α.Ε.

3.6 Διαχείριση του χαρτοφυλακίου πελατών

Ο έλεγχός μας κατέδειξε περιπτώσεις κατά τις οποίες η διαχείριση λογαριασμών ενός ομίλου γινόταν από διαφορετικούς τομείς της τράπεζας (π.χ. Τομέας Μεγάλων Επιχειρήσεων, Τομέας Ιδιωτικής Τραπεζικής, Τομέας Ναυτιλίας) ή ακόμα και από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος.

Η ΚΤΚ θεωρεί ότι η διαχείριση των λογαριασμών πελατών/ Ομίλων υπό τη γενικότερη ευθύνη ενός αρμόδιου τομέα, αυξάνει την αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης, το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών και μειώνει τον κίνδυνο λάθους και οικονομικής ζημιάς.

3.7. Ευνοϊκή μεταχείριση

Σε αριθμό περιπτώσεων έχει παρατηρηθεί ότι συγκεκριμένοι πελάτες έτυχαν ευνοϊκής μεταχείρισης. Συγκεκριμένα:

- Όμιλος Βέττα – Συμπόσιο Α.Ε.: στην εταιρεία αυτή δόθηκε όριο σε ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό με σκοπό την ανέγερση ξενοδοχείου. Ως εξασφάλιση αντί της εγγραφής προσημείωσης επί του χρηματοδοτούμενου ακινήτου λήφθηκε απλά πληρεξούσιο για εγγραφή προσημείωσης σε περίπτωση που ο λογαριασμός δεν εξυπηρετείται κανονικά.
- Διονύσιος Μαλαματίνας (Διευθύνων Σύμβουλος της MIG): Δάνειο το οποίο είχε ληφθεί κατά το 2007 για συμμετοχή του στην Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου της MIG διάρκειας τριών χρόνων, ανανεώθηκε τον Οκτώβριο του 2010 για περίοδο 7 χρόνων, και αποπληρωμή μεγάλου μέρους του κεφαλαίου €5,3εκ στη λήξη του. Στην αναδιάρθρωση του δανείου δόθηκε έγκριση για αντιλογισμό των τόκων υπερημερίας που είχαν χρεωθεί.
- Όμιλος Λάϊονς Ελλάς: ο Όμιλος έχει χρηματοδοτούμενο υπόλοιπο χορηγήσεων ύψους €24εκ., χωρίς εξασφαλίσεις. Αύξηση ορίου ΑΑΛ που παραχωρήθηκε, χρησιμοποιήθηκε για την πληρωμή της δόσης δανείου.
- Όμιλος Ι. Φράγκου: παραχωρήθηκε δάνειο για αγορά ακινήτου στο Κεφαλάρι το οποίο φέρει μηδενικό επιτόκιο για τρία χρόνια.
- Elloria Maritime: στην εταιρεία παραχωρήθηκε δάνειο με επιτόκιο Euribor +1%, για επένδυση σε ομόλογο έκδοσης της Egnatia Finance που φέρει επιτόκιο 6,5%.

Επιπρόσθετα, ευνοϊκής μεταχείρισης έτυχαν και πελάτες που αναλύονται λεπτομερέστερα στο σημείο 7.

3.8 Προβλέψεις

Μέσα στα πλαίσια αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου, έχει εντοπισθεί αριθμός περιπτώσεων στις οποίες η ικανότητα αποπληρωμής των πελατών ως προς τις δανειακές τους υποχρεώσεις κρίνεται ανεπαρκής. Για τις περιπτώσεις αυτές στις οποίες παρατηρείται άνοιγμα εξασφαλίσεων σε σχέση με τις συνολικές υποχρεώσεις, η ΚΤΚ απαιτεί πρόβλεψη για το ανεξασφάλιστο ποσό για το οποίο η τράπεζα δεν έχει ήδη διενεργήσει πρόβλεψη. Το συνολικό ύψος των επιπρόσθετων απαιτούμενων προβλέψεων ανέρχεται στα €500εκ. Αναλυτική κατάσταση με τα ονόματα των πελατών και τα απαιτούμενα ποσά πρόβλεψης παρουσιάζονται στο Παράρτημα 1.

Επιπρόσθετα, η Κεντρική Τράπεζα αναμένει όπως η τράπεζα διενεργήσει συλλογικές προβλέψεις για χαρτοφυλάκια με κοινά χαρακτηριστικά.

4. Τομέας Ναυτιλίας

Το πόρισμα του ελέγχου είναι ότι η ποιότητα του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας κρίνεται ως ικανοποιητική. Επίσης, θετικά κρίνεται η εμπειρία και η τεχνογνωσία του προσωπικού της Διεύθυνσης Ναυτιλίας. Παρά ταύτα, έχουν εντοπισθεί οι πιο κάτω αδυναμίες που χρήζουν βελτίωσης:

4.1. Τιμολόγηση

Η εκτίμηση του ελέγχου είναι ότι, παρά τις πρόσφατες προσπάθειες της τράπεζας να αυξήσει την τιμολόγηση του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου, στο σύνολό της αυτή παραμένει σε χαμηλά επίπεδα και δεν αντικατοπτρίζει τον πιστωτικό κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι περιπτώσεις των πιστούχων Πριόβολου, Ξινταράκου, Matacena, και Λιγνού όπου η τιμολόγηση ανέρχεται μόλις σε Libor + 2.25%, Libor +2.25%, Libor + 2% και Libor +2.5% και δεν αποτυπώνει τον πιστωτικό κίνδυνο των εν λόγω πελατών. Συναφώς, η τράπεζα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για αύξηση της τιμολόγησης του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου, ούτως ώστε η κερδοφορία από το εν λόγω χαρτοφυλάκιο να είναι ανάλογη με τους κινδύνους που αναλαμβάνει.

4.2. Διαβάθμιση πελατών

Το σύστημα διαβάθμισης των πελατών που εφαρμόζει η τράπεζα σε σχέση με το ναυτιλιακό της χαρτοφυλάκιο δεν είναι παραγωγικό και δεν μπορεί να συμβάλει στην έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων, καθώς και στην ορθολογιστική τιμολόγηση των χορηγήσεων. Συγκεκριμένα, παρά το ότι η τράπεζα χρησιμοποιεί μια 10βάθμια κλίμακα διαβάθμισης των πελατών, η συντριπτική πλειοψηφία έχουν ταξινομηθεί στη βαθμίδα 5, ενώ ένας μικρός αριθμός πιστούχων που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα, όπως οι Ζολώτας, Λιγνός, Matacena στην βαθμίδα 6. Ως εκ τούτου, η διαβάθμιση σημαντικού αριθμού πιστούχων δεν αντικατοπτρίζει τον πιστωτικό κίνδυνο των εν λόγω πιστούχων. Η τράπεζα θα πρέπει να αναθεωρήσει το σύστημα διαβάθμισης που εφαρμόζει με τέτοιο τρόπο ώστε να χρησιμοποιεί και τις δέκα βαθμίδες του συστήματος που θα βοηθήσει στην καλύτερη παρακολούθηση και διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου των πιστούχων. Επιπρόσθετα, η διαβάθμιση θα πρέπει να ανανεώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα ανάλογα με τυχόν αλλαγές στον πιστωτικό κίνδυνο των πιστούχων και να τυγχάνει της επιθεώρησης του Εσωτερικού Ελεγκτή του Ομίλου.

4.3 Εξασφαλίσεις

Ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, οι αξίες των υποθηκευμένων πλοίων που εξασφαλίζουν το ναυτιλιακό χαρτοφυλάκιο της τράπεζας έχουν παρουσιάσει σημαντική μείωση. Ως αποτέλεσμα, σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει σημαντικό άνοιγμα εξασφαλίσεων καθώς το ποσοστό χρηματοδότησης σε σχέση με την αξία των εξασφαλίσεων (Loan to Value ratio) υπερβαίνει σημαντικά το 100%, αυξάνοντας έτσι τον κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη. Συναφώς, η τράπεζα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες της όπου αυτό είναι δυνατό για να βελτιώσει την εξασφαλιστική της θέση, ζητώντας από τους πελάτες την παραχώρηση πρόσθετων εξασφαλίσεων. Παράλληλα, θα πρέπει να αυξήσει την τιμολόγηση των χορηγήσεων προς τους εν λόγω πελάτες ούτως ώστε αυτή να αντικατοπτρίζει τον αυξημένο κίνδυνο στον οποίο περιήλθε η τράπεζα. Επιπρόσθετα, η τράπεζα θα πρέπει να συνεχίσει να ακολουθεί συντηρητική πολιτική σε σχέση με νέες χρηματοδοτήσεις.

4.4 Αναθεωρήσεις ορίων

Παρατηρήθηκε κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ότι τα όρια χρηματοδοτήσεων για σημαντικό αριθμό πιστούχων δεν έχουν έγκαιρα αναθεωρηθεί. Η τράπεζα θα πρέπει να προχωρήσει άμεσα στην αναθεώρηση όλων των ορίων των πιστούχων όπου παρουσιάζεται καθυστέρηση, ούτως ώστε να υπάρξει σωστή αξιολόγηση της τρέχουσας οικονομικής τους κατάστασης. Κατά την αναθεώρηση θα πρέπει, επίσης, να λαμβάνονται και να αξιολογούνται πρόσφατα οικονομικά στοιχεία των πιστούχων, όπως οικονομικές καταστάσεις, κατάσταση ταμειακών ροών, ναύλοι πλοίων, κ.α.

4.5 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Αν και η ποιότητα του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα, και στην πλειοψηφία τους οι πιστούχοι ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους προς την τράπεζα, υπάρχει αριθμός πελατών οι οποίοι αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους ενώ, παράλληλα, έχει δημιουργηθεί και άνοιγμα στις εξασφαλίσεις που κατέχει η τράπεζα. Σε αυτές τις περιπτώσεις αναμένεται ότι η τράπεζα θα προβεί άμεσα σε πρόβλεψη για το ανεξασφάλιστο ποσό εκτός και αν προκύψουν άμεσα θετικές εξελίξεις που βελτιώνουν ουσιαστικά τη διαπραγματευτική θέση της τράπεζας. Συγκεκριμένα, οι πιστούχοι για τους οποίους η άποψη της Κεντρικής Τράπεζας είναι ότι απαιτείται πρόβλεψη είναι οι Magma Navigation Et. ΑΙ για το ποσό του \$3εκ., Matacena για \$2,5εκ., Ξινταράκος για \$700 χιλιάδες και Μπαφαλούκος για \$960 χιλιάδες.

4.6 Δικηγορικό γραφείο "Βγενόπουλος & Συνεργάτες"

Όπως αναφέρεται στο εγχειρίδιο πολιτικής της Διεύθυνσης Ναυτιλίας της τράπεζας, η διαδικασία ετοιμασίας των εγγράφων, συμβάσεων, ασφαλίσεως των πλοίων κ.α., καθώς και όλων των υπηρεσιών που παρέχονται στην τράπεζα σε σχέση με θέματα Ναυτιλιακού Δικαίου ή και γενικότερα που έχουν να κάνουν με τη Διεύθυνση Ναυτιλίας της τράπεζας, παρέχονται από το δικηγορικό γραφείο "Βγενόπουλος & Συνεργάτες" (V&P). Παρόλο που το ποσό που πληρώνει η τράπεζα απευθείας στο εν λόγω δικηγορικό γραφείο πιθανό να μην είναι ουσιώδες, το γραφείο V&P λαμβάνει σημαντικά οφέλη και έχει σημαντικά έσοδα από τα ναυτιλιακά δάνεια που παραπέμπονται από την τράπεζα και τα οποία πληρώνονται απευθείας από τους πελάτες. Έχοντας υπόψη τη σχέση του κ. Α. Βγενόπουλου, ο οποίος είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της τράπεζας με το εν λόγω γραφείο, στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης και σωστής εταιρικής διακυβέρνησης, η τράπεζα θα πρέπει να ανακοινώνει τη συνεργασία αυτή στις οικονομικές της καταστάσεις, μαζί με τυχόν πληρωμές που γίνονται προς το γραφείο αυτό. Σημειώνεται, επίσης, το γεγονός ότι στο παρελθόν ο κ. Α. Βγενόπουλος έλαβε μέρος σε αποφάσεις έγκρισης ναυτιλιακών δανείων που παραπέμφθηκαν για διεκπεραίωση στο δικηγορικό γραφείο V&P. Εναλλακτική λύση θα ήταν η χρήση άλλων δικηγορικών γραφείων ούτως ώστε στα πλαίσια της χρηστής εταιρικής

διακυβέρνησης να μην τίθεται σε αμφισβήτηση η καλή φήμη της τράπεζας. Η ενέργεια της τράπεζας να μην ανακοινώνει τη συνεργασία αυτή βασιζόμενη στο ότι το ποσό που εισπράττει το εν λόγω γραφείο από την τράπεζα δεν είναι ουσιώδες δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή, καθώς η ουσία είναι ότι το δικηγορικό γραφείο V&P, ως αποτέλεσμα και της σχέσης που υπάρχει, εισπράττει σημαντικά ποσά απευθείας από τους πελάτες σε σχέση με τις υποθέσεις που παραπέμπονται από την ίδια την τράπεζα.

4.7 Μεταφορά μέρους του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου στην Κύπρο

Το συνολικό ναυτιλιακό χαρτοφυλάκιο της τράπεζας ανέρχεται σε \$2.4δισ εκ του οποίου ένα σημαντικό ποσοστό, και συγκεκριμένα χρηματοδοτήσεις με συνολικά υπόλοιπα περίπου \$652εκ. έχουν μεταφερθεί στα βιβλία της Marfin Popular Bank στην Κύπρο. Σημειώνεται ότι η πρόθεση της τράπεζας είναι να αναβαθμίσει το τμήμα ναυτιλίας στην Κύπρο και να εκπαιδεύσει κατάλληλα το προσωπικό που χειρίζεται και παρακολουθεί το ναυτιλιακό χαρτοφυλάκιο. Παρά ταύτα, η Κεντρική Τράπεζα εκφράζει τις ανησυχίες της για την εν λόγω μεταφορά, καθώς το Τμήμα Ναυτιλίας στην Κύπρο δεν έχει ούτε την εμπειρία ούτε την τεχνογνωσία, αλλά ούτε την επαφή με τους πελάτες για να διαχειρίζεται και να παρακολουθεί με τον καταλληλότερο τρόπο τους εν λόγω πελάτες.

5. Marfin Leasing S.A.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας εντοπίστηκαν οι ακόλουθες αδυναμίες:

5.1 Εκτιμήσεις Ακινήτων

Οι αξίες των ακινήτων, τα οποία η εταιρεία σκοπεύει να ρευστοποιεί, θα ήταν πιο συνετό να λογίζονταν στην καταναγκαστική αξία (προσαρμοσμένη στα δεδομένα μιας εταιρείας μίσθωσης) και όχι στο 90% της αγοραίας αξίας που χρησιμοποιεί τώρα η Εταιρεία.

Η εταιρεία θα πρέπει να διενεργεί άμεσα επανεκτιμήσεις των ακινήτων στις πιο κάτω περιπτώσεις:

- Σε πελάτες της Εταιρείας όπου αρχίζουν και συσσωρεύονται καθυστερήσεις (άρα πιθανότατα με την πτώση των τιμών να υπάρξει ακάλυπτο άνοιγμα) (π.χ. Αφοι Νικολοθανάση, Προμηθευτικός και Παραγωγικός Συνεταιρισμός Θερμοϋδραυλικών Θεσ/νίκης (Συν.Π.Ε.) , Απόλλων Κινηματογραφική & Θεατρική Α.Ε.)
- Όπου υπάρχει αλλαγή χρήσης –διαφοροποίηση των μισθωμάτων (π.χ. Μπογδάνης Εμπόριο Μεταφορές, On Line)

Συγκρίνοντας το υπόλοιπο του δανείου με την καταναγκαστική αξία της εκτίμησης (με την πτώση των τιμών) η Εταιρεία θα αρχίσει να προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες πριν παρουσιαστεί άνοιγμα (ή πριν

διογκωθεί το άνοιγμα) ελαχιστοποιώντας έτσι τις ζημιές και μειώνοντας τις προβλέψεις της Εταιρείας.

5.2 Ασφάλιση χρηματοδοτούμενων / εξασφαλίσεων

Υπάρχουν ακίνητα στα οποία τα ασφαλιστήρια των ακινήτων δεν είχαν ανανεωθεί (πχ Boom Βουλγαράκης- ληγμένο από 1/2011 και πελάτης με καθυστερήσεις). Πρέπει η Εταιρεία μίσθωσης να βρει λύση ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ασφάλισης από την ίδια σε περίπτωση μη ανταπόκρισης του πελάτη (είτε με ίδιο κόστος, είτε με τροποποίηση των όρων στις νέες συμβάσεις για νομική δυνατότητα μετακύλησης του κόστους στον πελάτη).

Στο μητρώο των ασφαλειών υπάρχουν πάγια των οποίων οι μισθώσεις έχουν λήξει ή πάγια τα οποία είναι πεπαλαιωμένα και δε χρειάζεται/ δεν υπάρχει ανάγκη να ασφαλιζονται. Αυτά τα πάγια πρέπει να αφαιρεθούν από το σύστημα της Εταιρείας για να μη γίνονται λάθη ή/και να μπορεί να γίνεται ευκολότερη η παρακολούθηση και η διαχείριση των ασφαλιστηρίων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η κατάσταση παρακολουθείται σε κατάσταση μορφής 'Excel' και αναπροσαρμόζεται χειρονακτικά (για την αφαίρεση των παγίων που δεν χρειάζεται ανανέωση του ασφαλιστρού τους). Η Εταιρεία θα πρέπει να αναπτύξει/βελτιώσει το λογισμικό της ώστε οι ασφάλειες να παρακολουθούνται μέσω του συστήματος και χωρίς χειρονακτικές παρεμβάσεις από τους χρήστες.

5.3 Επάρκεια προβλέψεων / κεφάλαια

Σε περιπτώσεις όπου υπάρχει πιθανότητα ανάκτησης κάποιου ποσού δεν γίνεται πρόβλεψη από την Εταιρεία. Θα ήταν πιο συνετή πρακτική η εταιρεία να προβαίνει στην απαιτούμενη πρόβλεψη και την αντιλόγηση της εν λόγω πρόβλεψης στις περιπτώσεις όπου η κατάσταση βελτιωθεί και εισπραχθούν κάποια από τα αμφισβητούμενα ποσά (π.χ. Πειραιώς Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.-(3834)- BETANET-ABEE-Ξένος-Δ. ΑΕ).

Η Εταιρεία θα πρέπει να αυξήσει τα κεφάλαια της για να καλύψει τις επιπρόσθετες προβλέψεις που απαιτούνται από την Τράπεζα της Ελλάδας με τις Πράξεις Διοικητή 2442/29.1.1999 & 2619/30.7.2009 για ποσό ύψους €12εκ. κατά τις 31 Μαρτίου 2011. Το συνολικό ύψος του ποσού αυτού θα διαφοροποιηθεί μετά τη διενέργεια των προβλέψεων που αναφέρονται πιο κάτω.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας εξετάστηκαν οι μη εξυπηρετούμενοι πελάτες ή πελάτες με σημαντικές καθυστερήσεις. Ελέγχθηκε επίσης μικρό δείγμα ενήμερων πιστοδοτήσεων. Βάσει του ελεγχθέντος δείγματος, προκύπτει ανεπάρκεια των υφιστάμενων προβλέψεων κατά τις 31 Μαρτίου 2011 ύψους €11.608χιλ., (βλέπε συνημμένο πίνακα στο Παράρτημα 2).

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ειδικές προβλέψεις που είχαμε κοινοποιήσει στην Εταιρεία κατά τον έλεγχο μας το 2009 δεν είχαν

υλοποιηθεί/λογιστικοποιηθεί στο σύστημα της τράπεζας στο έπτακρο. Ο κατάλογος με τις προβλέψεις δεν είναι ενδεικτικός ή προαιρετικός αλλά όλες οι ειδικές αλλά και γενικές προβλέψεις που κοινοποιούνται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου πρέπει να υλοποιηθούν/λογιστικοποιηθούν από την Εταιρεία.

5.4 Άλλα

Κατά την διάρκεια του ελέγχου μας η Εταιρεία είχε αρχίσει ήδη τις διαδικασίες για ορθή λογιστικοποίηση των ακινήτων που ανακτούνται (αφού θα υπάρξει και επηρεασμός των κεφαλαίων της Εταιρείας) οι οποίες αναμένουμε να ολοκληρωθούν σύντομα. Επίσης αναμένουμε να διαμορφωθεί πολιτική και σχέδιο δράσης για τη διάθεση των ακινήτων τα οποία ανάκτησε ή θα ανακτήσει η εταιρεία για τη γρήγορη διάθεση τους σε τρίτους.

Αξίζει να αναφερθεί ότι πελάτες της Εταιρείας των οποίων έχουν ανακτηθεί τα πάγια (π.χ. Πλακεντία.) θα πρέπει να διαγράφονται από το σύστημα της Εταιρείας.

6. Περιπτώσεις χορηγήσεων που χρήζουν ιδιαίτερης αναφοράς

Έχει εντοπισθεί αριθμός περιπτώσεων όπου ο χειρισμός από πλευράς της διεύθυνσης της τράπεζας στην Ελλάδα δεν ήταν η ενδεδειγμένη. Οι κυριότερες περιπτώσεις είναι οι ακόλουθες:

6.1 Όμιλος MIG

Η Κεντρική Τράπεζα έχει εκφράσει επανειλημμένα την ανησυχία της για τη σημαντική έκθεση που έχει η τράπεζα στον όμιλο MIG. Το σύνολο των χρηματοδοτήσεων ανήλθαν σε €542 εκ. εκ των οποίων τα €133 εκ. είναι ανεξασφάλιστα.

Η οικονομική κατάσταση του ομίλου MIG έχει επιδεινωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Για το 2010 ο όμιλος υπέστη συνολικές ζημιές που ανήλθαν σε πολύ ψηλά επίπεδα (€1,984 δις), ενώ η καθαρή αξία του ομίλου έχει μειωθεί σε €2,2 δις σε σχέση με €5,2 δις που ήταν αρχικά. Η φθίνουσα πορεία του ομίλου MIG συνεχίζεται και κατά το τρέχον έτος όπως φαίνεται και από τις συνολικές ζημιές ύψους €72 εκ. που κατέγραψε το πρώτο τρίμηνο του 2011, ενώ η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί περαιτέρω λαμβάνοντας υπόψη και τη διεθνή οικονομική κρίση. Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, καθώς και το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζει η τράπεζα και τις αυξημένες ανάγκες κεφαλαίου που προκύπτουν, η θέση της Κεντρικής Τράπεζας είναι ότι η τράπεζα θα πρέπει να περιορίσει την έκθεσή της στον εν λόγω όμιλο.

Παρά ταύτα, ο όμιλος MIG εξακολουθεί να τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης από την τράπεζα λόγω της ειδικής σχέσης που έχουν οι δύο οργανισμοί. Το θέμα αυτό είχε εγερθεί κατ' επανάληψη και στο παρελθόν από την Κεντρική Τράπεζα. Τα θέματα που προέκυψαν κατά τον πρόσφατο έλεγχο της Κεντρικής Τράπεζας και δείχνουν ότι ο όμιλος

MIG εξακολουθεί να τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης είναι τα ακόλουθα :

- Το κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο που έκδωσε η MIG και στο οποίο συμμετέχει η τράπεζα με ποσό €15 εκ. προβλέπει ότι θα καλύπτεται με μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο, η χρηματιστηριακή αξία των οποίων θα πρέπει να υπερβαίνει το 130% του εκάστοτε ανεξόφλητου υπολοίπου του δανείου. Σε αντίθετη περίπτωση, η MIG μετά από πρόσκληση της τράπεζας υποχρεούται να ενεχυριάσει επιπρόσθετες μετοχές ούτως ώστε να ικανοποιεί το ποσοστό κάλυψης. Στο ποσοστό κάλυψης περιλαμβάνονταν και μετοχές της εταιρείας VIVARTIA, η οποία έχει διαγραφεί από το χρηματιστήριο από τις 24 Ιανουαρίου 2011. Ως εκ τούτου, το ποσοστό κάλυψης έχει μειωθεί σήμερα στο 53% και υπολείπεται σημαντικά από το 130% που απαιτείται. Παρά ταύτα, και παρά την παρέλευση έξι μηνών από τότε, η τράπεζα δεν έχει προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια και δεν έχει ακόμη ζητήσει από τον όμιλο MIG να ενεχυριάσει επιπρόσθετες μετοχές ούτως ώστε να βελτιώσει την εξασφαλιστική της θέση. Επιπρόσθετα, εκφράζονται αμφιβολίες και για την αξία των υπολοίπων μετοχών που έχει η τράπεζα ως εξασφάλιση, καθώς πέραν από μετοχές της MPB οι υπόλοιπες αφορούν μετοχές του ομίλου MIG οι οποίες δεν έχουν σχεδόν καθόλου εμπορευσιμότητα, όπως για παράδειγμα οι μετοχές της εταιρείας ΑΤΤΙCΑ όπου η MIG κατέχει το 90% των μετοχών.
- Στα πλαίσια των οικονομικών προβλημάτων και των δυσκολιών αποπληρωμής που αντιμετώπιζε ο όμιλος VIVARTIA, θυγατρική του ομίλου MIG, κατά το 2010 πώλησε τη θυγατρική της εταιρεία CHIPITA από την οποία είχε καθαρές εισροές περίπου €403 εκ. Στα πλαίσια αυτά αναχρηματοδοτήθηκαν όλες οι θυγατρικές της VIVARTIA με νέα κοινοπρακτικά ομολογιακά δάνεια όπου η συμμετοχή της τράπεζας ανήλθε στο 11,05%. Συνολικά οι χρηματοδοτήσεις της τράπεζας προς τον όμιλο VIVARTIA ανήλθαν σε €79,5 εκ., και εξασφαλίζονται με δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €20 εκ. Υπάρχει δηλαδή συνολικό άνοιγμα εξασφαλίσεων ύψους €59,5 εκ. Σημειώνεται ότι πριν από την πώληση της CHIPITA, η συμμετοχή της τράπεζας στο προηγούμενο κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο ήταν μόλις 2%. Παράλληλα, οι συνολικές χρηματοδοτήσεις ανέρχονταν σε €93 εκ. και εξασφαλίζονταν με δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €60 εκ. Υπήρχε δηλαδή συνολικό άνοιγμα εξασφαλίσεων ύψους €33 εκ. Συναφώς, παρά τη διαχρονικά μεγάλη έκθεση της τράπεζας στον όμιλο MIG, η τράπεζα συμμετείχε με αυξημένο ποσοστό (από 2% σε 11,05%) σε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο προς τον όμιλο VIVARTIA ο οποίος αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα αποπληρωμής των υποχρεώσεων της προς τις τράπεζες, αποδυναμώνοντας τη θέση της καθώς το άνοιγμα εξασφαλίσεων αυξήθηκε από τα €33 εκ. στα €59,5 εκ. Η τράπεζα δεν θα έπρεπε να συμμετάσχει στα νέα κοινοπρακτικά δάνεια (και μάλιστα με αυξημένο ποσοστό), αλλά αντίθετα θα έπρεπε να

επιδιώξει τη μείωση των χρηματοδοτήσεων προς τον όμιλο VIVARTIA και τη βελτίωση της θέσης της, έχοντας υπόψη και τη συνολική έκθεσή της στον όμιλο MIG.

- Η πολιτική της τράπεζας όσον αφορά την κατάθεση ιδιωτικών επιταγών προνοεί *valeur* τριών ημερών. Παρά ταύτα με εσωτερικό σημείωμα ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 2011 η τράπεζα έγκρινε τη χορήγηση ορίου αγοράς επιταγών προς εταιρείες του ομίλου MIG συνολικού ύψους €9,65 εκ. με *valeur* ίδιας ημέρας (*same day*). Σύμφωνα με το πιο πάνω υπηρεσιακό σημείωμα της τράπεζας, οι λόγοι έγκρισης του πιο πάνω ορίου είναι να "διευκολύνουν σημαντικά τις εταιρείες του ομίλου MIG στις καθημερινές τους συναλλαγές και για να επεκτείνουν την υφιστάμενη συνεργασία της τράπεζας με τις εταιρείες του ομίλου MIG". Η πρακτική αυτή αποτελεί καταφανή προνομιακή μεταχείριση προς τον όμιλο MIG καθώς δεν συνάδει με τη πολιτική που εφαρμόζεται στο σύνολο των πελατών της τράπεζας, ενώ, παράλληλα, συνεπάγεται και κόστος για την ίδια την τράπεζα.

Επιπρόσθετα, με επιστολή ημερομηνίας 13 Μαΐου 2010 προς την εταιρεία OLYMPIC AIR A.E., θυγατρική της MIG, η τράπεζα ενημερώνει την εταιρεία για ειδικές προνομιακές χρεώσεις σε σχέση με την έκδοση εγγυητικών επιστολών, κίνηση κεφαλαίων, κατάθεση επιταγών και λοιπές εργασίες.

- Η θέση της Κεντρικής Τράπεζας όσον αφορά τη τιμολόγηση των χρηματοδοτήσεων προς τον όμιλο MIG (εξαιρουμένων εκείνων που καλύπτονται με δεσμευμένες καταθέσεις) είναι ότι είναι χαμηλή, και δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα, έχοντας υπόψη και το κόστος ρευστότητας και κεφαλαίου που αντιμετωπίζει.
- Η MIG έχει ταξινομηθεί στη βαθμίδα 2 στη 10βάθμια κλίμακα διαβάθμισης που χρησιμοποιεί η τράπεζα, η οποία είναι ιδιαίτερα χαμηλή και δεν δείχνει τον πραγματικό πιστωτικό κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα, και δεν βοηθά στην ορθολογιστική τιμολόγηση της εν λόγω εταιρείας.

6.2 Όμιλος Ζολώτα

Ο όμιλος Ζολώτα απολαμβάνει συνολικές χρηματοδοτήσεις από το κατάστημα Ελλάδος ύψους €600εκ. περίπου. Το μεγαλύτερο μέρος της έκθεσης προς τον εν λόγω Όμιλο αφορά τις εταιρείες Focus Maritime (€254εκ.) και Terra Stabile (€238.9εκ.). Ο έλεγχός μας κατέδειξε, εκ πρώτης όψεως, σημαντικές αδυναμίες/παραλείψεις τόσο κατά την έγκριση όσο και κατά την παρακολούθηση της έκθεσης στις προαναφερόμενες δύο εταιρείες. Οι εν λόγω αδυναμίες/παραλείψεις παρατίθενται πιο κάτω:

- Αρχικά η τράπεζα είχε εγκρίνει όριο ύψους €80εκ. προς την εταιρεία Focus Maritime (τον Φεβρουάριο του 2007) με σκοπό τη συμμετοχή της εταιρείας στην έκδοση μετατρέψιμων χρεογράφων της εταιρείας NewLead Holdings Ltd. Το όριο στη συνέχεια αυξήθηκε μέχρι τα €240εκ. ώστε ο πελάτης να λαμβάνει κερδοσκοπικές θέσεις στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος κ.α. Η τράπεζα δεν καθόρισε μέγιστο περιθώριο ασφάλειας η παραβίαση του οποίου θα καθιστούσε την υποχρέωση του πελάτη άμεσα πληρωτέα (margin call). Πέραν τούτου, το περιθώριο ασφαλείας έπρεπε να διασφαλίζεται με την ενεχυρίαση μετρητών.

Συναφώς, η μη εφαρμογή της προαναφερόμενης συνετής τραπεζικής πρακτικής οδήγησε στις συνεχείς αυξήσεις του υπολοίπου της τραπεζικής υποχρέωσης του πελάτη λόγω αρνητικών μεταβολών στην ισοτιμία του ιαπωνικού γεν. Συγκεκριμένα, λόγω της πορείας του ιαπωνικού γεν η τράπεζα είχε αυξήσει το όριο του εν λόγω τρεχούμενου από €200εκ. σε €240εκ. ώστε να καλύψει υπερβάσεις που προέκυψαν λόγω των ζημιών. Κατά την ημερομηνία του ελέγχου μας οι συναλλαγματικές ζημιές αυξήθηκαν με αποτέλεσμα το υπόλοιπο να υπερβαίνει το όριο και να ανέρχεται σε €254εκ.

Σημειώνεται ότι μέγιστο περιθώριο ασφάλειας δεν είχε καθοριστεί ούτε στην περίπτωση της εταιρείας Terra Stabile.

- Οι συμβάσεις των τραπεζικών διευκολύνσεων που χορηγήθηκαν προς τις εταιρείες Focus Maritime και Terra Stabile δεν κατοχυρώνουν το δικαίωμα της τράπεζας να μετατρέψει την υποχρέωση του πελάτη σε ευρώ σε προκαθορισμένη συναλλαγματική ισοτιμία ούτως ώστε ο πιστωτικός κίνδυνος που αναλήφθηκε να περιοριστεί.
- Δεν καθορίστηκαν όρια διασποράς των εξασφαλίσεων που λήφθηκαν έναντι του ορίου που χορηγήθηκε προς την εταιρεία Focus Maritime με αποτέλεσμα το 85% των εξασφαλίσεων να αποτελείται από το μετατρέψιμο ομόλογο που εξέδωσε η εταιρεία NewLead Holdings Ltd. Συνεπώς, σε περίπτωση που η εν λόγω εταιρεία βρεθεί σε δεινή οικονομική κατάσταση τότε η τράπεζα θα βρεθεί αντιμέτωπη με σημαντικό ακάλυπτο ποσό. Όρια διασποράς εξασφαλίσεων δεν έχουν τεθεί ούτε για την εταιρεία Terra Stabile.
- Το ελάχιστο ποσοστό κάλυψης των εξασφαλίσεων (MVC) είναι κατά πολύ χαμηλότερο από το ελάχιστο που είχε καθοριστεί στις αρχικές εγκρίσεις. Συγκεκριμένα, ανέρχεται σε 40,1% και 68,6% για τη Focus Maritime και Terra Stabile αντίστοιχα ενώ το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό κάλυψης ήταν της τάξης του 100% περίπου.

Η Κεντρική Τράπεζα εκφράζει τις ανησυχίες της για την πρακτική που ακολουθήθηκε κατά την έγκριση των εν λόγω διευκολύνσεων. Συνεπώς, αναμένει λεπτομερείς εξηγήσεις από την ανώτατη διεύθυνση της τράπεζας και της διεύθυνση διαχείρισης κινδύνων, για τους λόγους που οδήγησαν στην έγκριση των εν λόγω διευκολύνσεων χωρίς να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για μείωση του πιστωτικού κινδύνου που αναλήφθηκε. Τονίζεται ότι, ως αποτέλεσμα των εν λόγω παραλείψεων, η τράπεζα να κινδυνεύει υποστεί σημαντικές ζημιές της τάξης των €220εκ.

6.3 Όμιλος Κούμπα

Ο Όμιλος Κούμπα απολαμβάνει συνολικές χρηματοδοτήσεις από το κατάστημα Ελλάδος που ανέρχονται σε €30,4εκ. και από ολόκληρο τον Όμιλο MPB σε €100,95εκ., και αδυνατεί να αποπληρώνει τις υποχρεώσεις του που παρουσιάζαν καθυστερημένους τόκους. Στην προσπάθεια της η τράπεζα να αποφύγει συμπερίληψη του εν λόγω Ομίλου ως μη εξυπηρετούμενου καθώς και στην αποφυγή διενέργειας πιθανής πρόβλεψης, η τράπεζα κατά τον Σεπτέμβριο του 2010 εξαγόρασε για €8,8εκ. το 100% της B.E.K. A.E., εταιρεία του Ομίλου Κούμπα, η οποία ασχολείται με επενδύσεις σε εμπορικά ακίνητα, με βάση την εσωτερική αξία της τελευταίας. Παρά ταύτα, λίγους μήνες αργότερα, δηλαδή στις 31 Δεκεμβρίου 2010 διέγραψε €6.729χιλ. ως υπεραξία από την επένδυση της στην B.E.K. A.E., η οποία είναι πλέον θυγατρική της τράπεζας. Συναφώς, αντί να εξαγοράσει την B.E.K. A.E. στην πραγματικής της αξία, η τράπεζα υπέστη ζημιά €6.729χιλ. από την επένδυσή της την οποία διέγραψε ως υπεραξία και αποφεύγοντας τη διενέργεια πρόβλεψης έναντι του Ομίλου Κούμπα.

Αυτή η ενέργεια δείχνει προνομιακή μεταχείριση προς τον Όμιλο Κούμπα καθώς και προσπάθεια της τράπεζας για μείωση των προβλέψεων και ωραιοποίηση προβληματικού δανεισμού προς τον εν λόγω όμιλο.

6.4 Δάνεια που δόθηκαν για συμμετοχή στην Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου της MIG.

Όσον αφορά τα δάνεια που δόθηκαν για συμμετοχή στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας MIG, παρατηρείται ότι σημαντικό μέρος των δανείων έληξαν τον Ιούλιο του 2010 χωρίς να αποπληρωθούν πλήρως. Παρά τις προσπάθειες της τράπεζας για βελτίωση της θέσης της και τις αναδιαρθρώσεις που έχουν γίνει, η κατάσταση εξακολουθεί να παραμένει ιδιαίτερα ανησυχητική, καθώς οι εν λόγω πελάτες αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και η αποπληρωμή των δανείων τους έχει μεταφερθεί σε βάθος χρόνου, υπάρχουν σημαντικά ελλείμματα στις εξασφαλίσεις, ενώ και η τιμολόγηση των δανείων κρίνεται ως ιδιαίτερα χαμηλή σε σχέση και με τον κίνδυνο που είναι εκτεθειμένη η τράπεζα. Συναφώς, απαιτείται η διενέργεια πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις, που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, και με βάση τις τιμές κλεισίματος των μετοχών κατά το 2010, ύψους €45εκ. Η τράπεζα έχει

μέχρι στιγμής προβεί σε γενική πρόβλεψη ύψους €16εκ. και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αυξήσει το ποσό της πρόβλεψης στο ύψος της εκτίμησης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, λαμβάνοντας υπόψη και την περαιτέρω μείωση της αξίας των μετοχών που κατέχει ως εξασφάλιση. Σημειώνεται ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απέστειλε στην τράπεζα επιστολή ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 2010, στην οποία τόνιζε τις ανησυχίες της για τα εν λόγω δάνεια και την ανάγκη διενέργειας πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις.

Επιπρόσθετα, πέραν των πιο πάνω, σημειώνεται με μεγάλη ανησυχία ότι μεγάλο μέρος των εν λόγω δανείων καθίστανται πληρωτέα τον Ιούλιο του 2012. Έχοντας υπόψη ότι και σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις οι πελάτες αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, καθώς και το γεγονός ότι το άνοιγμα στις εξασφαλίσεις που έχει δημιουργηθεί είναι ιδιαίτερα σημαντικό, είναι πιθανό, με βάση τα σημερινά δεδομένα και αν δεν προκύψει σημαντική βελτίωση της κατάστασης, να καταστεί αναγκαία η διενέργεια περαιτέρω πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις που θα υπερβαίνει τα €200εκ. Ως εκ τούτου, καθίσταται επιτακτική ανάγκη η τράπεζα να λάβει άμεσα μέτρα που χρειάζονται για βελτίωση της κατάστασης και αποφυγή δυσάρεστων εξελίξεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα στα πλαίσια ελέγχου που διενεργήθηκε από το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου υπάρχει αριθμός περιπτώσεων για τις οποίες οι σημαντικές αδυναμίες/ελλείψεις στις συμβάσεις/νομικά έγγραφα των δανείων παραμένουν μέχρι σήμερα. Σημειώνεται ότι σε κάποιες από αυτές τις περιπτώσεις, όπως η Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου και η Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας, το εμπλεκόμενο δικηγορικό γραφείο είναι το γραφείο Βγενόπουλος & Συνεργάτες.

Τέλος, σημειώνεται ότι ο υπολογισμός της εξασφαλιστικής αξίας ενεχυριασμένων μετοχών μη εισηγμένων εταιρειών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών Οδηγιών της Κεντρικής Τράπεζας, δηλαδή να ισούται με το 50% της καθαρής θέσης της εταιρείας².

7. Αδυναμίες στις διαδικασίες παροχής επενδυτικών και παρεπόμενων υπηρεσιών και άσκησης επενδυτικών δραστηριοτήτων για σκοπούς συμμόρφωσης με το θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (MiFID)

Οι κύριες παρατηρήσεις και συστάσεις για διορθωτικά μέτρα ήσαν οι ακόλουθες:

7.1. Εργασίες καταστήματος

7.1.1 Πολιτική εκτέλεσης εντολών

- (i) Η τράπεζα δεν έχει διεξάγει μέχρι σήμερα οποιαδήποτε παρακολούθηση της πολιτικής εκτέλεσης εντολών πελατών, ούτως ώστε να ελεγχθεί, σε

² Η καθαρή θέση υπολογίζεται με βάση πρόσφατες ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις.

δειγματοληπτική βάση, κατά πόσο οι αγοραπωλησίες χρηματοοικονομικών μέσων καταρτίζονται υπό εύλογους όρους καθώς και να αξιολογηθεί η επάρκεια των διαδικασιών και η ποιότητα της εκτέλεσης εντολών πελατών.

- Να ληφθούν μέτρα και να εισαχθούν διαδικασίες για την περιοδική παρακολούθηση, σε δειγματοληπτική βάση, της διαδικασίας εκτέλεσης εντολών πελατών για σκοπούς ελέγχου ότι αυτές καταρτίζονται υπό εύλογους όρους.
- (ii) Έχει παρατηρηθεί ότι στην πολιτική εκτέλεσης εντολών της τράπεζας δεν έχει γίνει σαφές το γεγονός ότι ο τόπος εκτέλεσης των εντολών πελατών, για ορισμένα χρηματοοικονομικά μέσα (ομόλογα και μετοχές), είναι μόνο η Υπηρεσία Treasury της τράπεζας.
- Να αναθεωρηθεί η πολιτική εκτέλεσης εντολών, ούτως ώστε να διευκρινίζονται οι τόποι εκτέλεσης εντολών για ομόλογα και μετοχές.

7.1.2 Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων/ Προσωπικές συναλλαγές αρμοδίων προσώπων

- (i) Η τράπεζα έχει υιοθετήσει την Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων του Ομίλου αλλά ακόμη δεν έχει λάβει οποιαδήποτε μέτρα και εισάξει διαδικασίες για την πρακτική εφαρμογή της πολιτικής.
- Καλείται η τράπεζα όπως επεξεργαστεί κατάλληλες διαδικασίες για την πρακτική εφαρμογή της Πολιτικής Σύγκρουσης Συμφερόντων.
- (ii) Έχει παρατηρηθεί ότι δεν έχουν εισαχθεί πρακτικές διαδικασίες για την εποπτεία των προσωπικών συναλλαγών των καλυπτόμενων προσώπων σε χρηματοοικονομικά μέσα που εκδίδονται από οντότητες εκτός του Ομίλου της Marfin (π.χ. ετήσια ενημέρωση από αρμόδια πρόσωπα σχετικά με τους επενδυτικούς τους λογαριασμούς και τις συναλλαγές που διεξάγουν εκτός Υπηρεσιών/Εταιρειών του Ομίλου, τήρηση αρχείου καθώς και κατάλογο προσώπων που έχουν οικογενειακή σχέση ή στενούς δεσμούς με τα αρμόδια πρόσωπα).
- Να ενισχυθούν οι πρακτικές και διαδικασίες ελέγχου των προσωπικών συναλλαγών αρμοδίων προσώπων.

7.1.3. Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου ('ΜΚΣ')

Έχει παρατηρηθεί ότι η ΜΚΣ δεν έχει ακόμη προβεί σε ελέγχους επισκόπησης της εφαρμογής των προνοιών του MiFID στις μονάδες που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες.

- Η ΜΚΣ καλείται να προβεί σε ελέγχους επισκόπησης των διαδικασιών εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου MiFID.

7.1.4. Επιθεωρήσεις της Υπηρεσίας Εσωτερικής Επιθεώρησης ('ΥΕΕ')

Έχει παρατηρηθεί ότι οι υπηρεσίες που παρέχονται από τους personal bankers στα καταστήματα της τράπεζας δεν υπόκεινται σε έλεγχο για συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο, πέρα από τις συναλλαγές σε αμοιβαία κεφάλαια.

- Η ΥΕΕ να περιλάβει στο πρόγραμμα επιθεώρησης των καταστημάτων τις εργασίες των personal bankers.

7.1.5. Αξιολόγηση συμβατότητας ('appropriateness testing')

Έχει παρατηρηθεί ότι η Υπηρεσία Treasury δεν είναι σε θέση να γνωρίζει την κατηγοριοποίηση όλων των πελατών στους οποίους παρέχει απευθείας την επενδυτική υπηρεσία της εκτέλεσης εντολών, όπως επίσης και το σκοπό (επενδυτικός ή εμπορικός) της συναλλαγής σε συγκεκριμένα παράγωγα. Ως εκ τούτου, καθίσταται αδύνατη η διενέργεια του ελέγχου συμβατότητας πελατών οι οποίοι διεξάγουν συναλλαγές σε πολύπλοκα προϊόντα.

- Καλείται η τράπεζα να προχωρήσει με την εφαρμογή μέτρων για διόρθωση των πιο πάνω.

7.1.6. Σύναψη συμβάσεων και πληροφοριών

- (i) Έχει παρατηρηθεί ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η παραλαβή των έγγραφων συμβάσεων και ερωτηματολογίων (risk profile questionnaires) καθώς και η διαδικασία κατηγοριοποίησης όλων των πελατών της Υπηρεσίας Wealth Management.
 - Να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες λήψης των συμβάσεων, ερωτηματολογίων καθώς και όλων των άλλων απαραίτητων έγγραφων/στοιχείων από όλους τους πελάτες.
- (ii) Κάθε πελάτης καλείται να συμπληρώσει προσωπικό ερωτηματολόγιο το οποίο είναι σχεδιασμένο με τρόπο ώστε η τράπεζα να δύναται να αξιολογήσει, πέραν της συμβατότητας (appropriateness) του χρηματοοικονομικού μέσου με τον πελάτη και την καταλληλότητα (suitability) του μέσου. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι στο ερωτηματολόγιο περιλαμβάνονται ερωτήσεις που αφορούν και την οικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς στόχους του πελάτη, δηλαδή στοιχεία τα οποία απαιτούνται για την αξιολόγηση της καταλληλότητας που γίνεται μόνο όταν η τράπεζα παρέχει σε συγκεκριμένο πελάτη την επενδυτική υπηρεσία της παροχής επενδυτικών συμβουλών ή την επενδυτική υπηρεσία της διαχείρισης χαρτοφυλακίων πελατών. Σημειώνεται ότι η τράπεζα αναφέρει στην ιστοσελίδα της ότι προσφέρει την επενδυτική υπηρεσία της παροχής επενδυτικών συμβουλών. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, οι αρμόδιοι λειτουργοί της τράπεζας ανέφεραν ότι η τράπεζα δεν παρέχει αυτή τη στιγμή την εν λόγω υπηρεσία και ότι η τράπεζα στο στάδιο της

εισαγωγής της κατάλληλης υποδομής για να ξεκινήσει την προσφορά της υπηρεσίας στο μέλλον.

- Η τράπεζα καλείται να καταστήσει σαφές στους πελάτες της ότι, στο παρόν στάδιο, δεν προσφέρει την υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής.

7.2. Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος

7.2.1. Πολιτική εκτέλεσης εντολών

Η τράπεζα δεν έχει διεξάγει μέχρι σήμερα οποιαδήποτε παρακολούθηση της πολιτικής εκτέλεσης εντολών πελατών σε ομόλογα, ούτως ώστε να ελεγχθεί, σε δειγματοληπτική βάση, κατά πόσο οι αγοραπωλησίες ομολόγων καταρτίζονται υπό εύλογους όρους, καθώς και να αξιολογηθεί η επάρκεια των διαδικασιών και η ποιότητα της εκτέλεσης εντολών πελατών.

- Καλείται η τράπεζα να λάβει μέτρα για την περιοδική παρακολούθηση, σε δειγματοληπτική βάση, της διαδικασίας εκτέλεσης εντολών πελατών για σκοπούς ελέγχου ότι αυτές καταρτίζονται υπό εύλογους όρους.

7.2.2. Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων/ Προσωπικές συναλλαγές αρμοδίων προσώπων

- (i) Η τράπεζα έχει υιοθετήσει την Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων του Ομίλου αλλά ακόμη δεν έχει λάβει οποιαδήποτε μέτρα ούτε έχει εισάξει διαδικασίες για την πρακτική εφαρμογή της πολιτικής.
- Καλείται η τράπεζα όπως επεξεργαστεί κατάλληλες διαδικασίες για την πρακτική εφαρμογή της Πολιτικής Σύγκρουσης Συμφερόντων.
- (iii) Έχει παρατηρηθεί ότι οι διαδικασίες για τις προσωπικές συναλλαγές των αρμοδίων προσώπων δεν προνοούν ενημέρωση για συναλλαγές προσώπων που έχουν οικογενειακή σχέση ή στενούς δεσμούς με τα αρμόδια πρόσωπα που διεξάγονται μέσω άλλων τραπεζών/εταιρειών.
- Να αναθεωρηθούν οι σχετικές διαδικασίες της τράπεζας και οι πρακτικές διαδικασίες ελέγχου των προσωπικών συναλλαγών αρμοδίων προσώπων.

7.2.3. Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης ('ΜΚΣ')

Έχει παρατηρηθεί ότι η ΜΚΣ δεν έχει ακόμη προβεί σε δειγματοληπτικούς ελέγχους επισκόπησης σχετικά με την εφαρμογή των προνοιών του MiFID στις χρηματιστηριακές υπηρεσίες.

- Η ΜΚΣ καλείται να προβεί στους απαιτούμενους ελέγχους.

7.2.4. Εξωτερική ανάθεση εργασιών Θεματοφυλακής

Έχει παρατηρηθεί ότι η τράπεζα έχει αναθέσει την εργασία της θεματοφυλακής σε τρίτους. Σχετικά, διαπιστώθηκε ότι η τράπεζα δεν θεωρεί τις σχετικές συνεργασίες ως ανάθεση εργασιών σε τρίτο μέρος.

- Καλείται η τράπεζα να λάβει τα απαραίτητα μέτρα που απαιτούνται όταν αναθέτει εργασίες σε τρίτους.

8. Έλεγχος Κανονιστικής Συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών για την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου έχουν εντοπιστεί οι πιο κάτω αδυναμίες/παραλείψεις:

Κανονιστική Συμμόρφωση

- Η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης (ΜΚΣ) έχει ετοιμάσει μητρώο κανονιστικού πλαισίου στο οποίο καταγράφονται όλοι οι νέοι νόμοι και κανονισμοί καθώς και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτούς. Δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί το εν λόγω έργο σε σχέση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από παλαιούς νόμους και κανονισμούς.
- Η τράπεζα θα πρέπει να επισπεύσει την καταγραφή των υποχρεώσεων που απορρέουν από παλαιούς νόμους και κανονισμούς.
- Δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί ο θεσμός των Τοπικών Λειτουργιών Συμμόρφωσης οι οποίοι θα πρέπει να διοριστούν σε σημαντικές επιχειρησιακές μονάδες/καταστήματα για να υποβοηθούν το έργο της ΜΚΣ και να εκτελούν εργασίες κανονιστικής συμμόρφωσης.
- Η τράπεζα θα πρέπει να προχωρήσει με τη θέσπιση του πιο πάνω μέτρου το συντομότερο δυνατό.
- Δεν έχουν ακόμη καταγραφεί όλες οι ελλείψεις/αδυναμίες συμμόρφωσης, ούτε έχει γίνει συνολική αξιολόγηση των κινδύνων που απορρέουν από τυχόν αποκλίσεις από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.
- Με την εφαρμογή του θεσμού του Τοπικού Λειτουργού Συμμόρφωσης, οι σημαντικές μονάδες/υπηρεσίες της τράπεζας θα πρέπει να προχωρήσουν σε αυτοαξιολόγηση της επάρκειας των διαδικασιών τους και του επιπέδου κινδύνων (Risk Control Self Assessment) και, όπου χρειάζεται, να καταγράψουν τις ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για συμμόρφωση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.
- Ο ρόλος της ΜΚΣ (καθώς και αυτός της ΜΚΣ της Investment Bank of Greece) θα πρέπει να είναι ανεξάρτητος από επιχειρησιακά καθήκοντα και να επικεντρώνεται αποκλειστικά σε θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να απαλλαγεί από το χειρισμό παραπόνων πελατών και υποθέσεων που αφορούν δεσμεύσεις και έρευνες, πλην αυτών που αφορούν την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.
- Η τράπεζα θα πρέπει να αναθέσει τις πιο πάνω εργασίες σε άλλη υπηρεσία/μονάδα.
- Δεν έχουν διενεργηθεί έλεγχοι επισκόπησης σε υπηρεσίες/καταστήματα/θυγατρικές από τη ΜΚΣ για θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης.

- Η ΜΚΣ να προχωρήσει σε ελέγχους επισκόπησης σε υπηρεσίες/μονάδες/θυγατρικές για θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης.
- Έχοντας υπόψη τις υποχρεώσεις και τον αυξημένο όγκο εργασίας της ΜΚΣ, εκτιμάται ότι θα πρέπει ενδυναμωθεί με ακόμη ένα έμπειρο άτομο.

Παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος

- Σύμφωνα με την απόφαση 281/17.3.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος, η τράπεζα οφείλει να διασφαλίσει τη δυνατότητα συνεκτίμησης του συνολικού χαρτοφυλακίου το οποίο διατηρεί ο πελάτης στην τράπεζα και, ενδεχομένως, σε άλλες εταιρείες του ομίλου με σκοπό την εξακρίβωση της συνάφειας και συμβατότητας πιθανής ύποπτης συναλλαγής. Σχετικά, έχει παρατηρηθεί ότι δεν έχουν ακόμη εισαχθεί διαδικασίες και συστήματα για την επισήμανση και καταγραφή λογαριασμών πελατών ή/και πραγματικών δικαιούχων σε επίπεδο ομίλου.
- Η τράπεζα θα πρέπει να λάβει μέτρα για διόρθωση της πιο πάνω αδυναμίας.
- Έχει διενεργηθεί ένας πολύ μικρός αριθμός ελέγχων επισκόπησης στα καταστήματα/υπηρεσίες/θυγατρικές από τη ΜΚΣ με σκοπό την αξιολόγηση και παρακολούθηση της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής της πολιτικής και των διαδικασιών για την παρεμπόδιση ξεπλύματος που έχει θεσπίσει η τράπεζα. Επίσης, παρατηρήθηκε ότι μόνο μια έκθεση ελέγχου έχει διαβιβαστεί σε κατάσταση και δεν έγινε παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος υποβολής της έκθεσης προόδου συμμόρφωσης με τις συστάσεις της Μονάδας.
- Θα πρέπει να διενεργούνται σε τακτική βάση έλεγχοι επισκόπησης από τη ΜΚΣ σε καταστήματα και υπηρεσίες.
- Έχουν εντοπιστεί ελλείψεις στα στοιχεία που τηρούνται για την ταυτοποίηση πελατών της Υπηρεσίας Private Banking και του καταστήματος Πανεπιστημίου. Σε αρκετές περιπτώσεις το πληροφοριακό δελτίο πελατών που τηρείται στους φακέλους πελατών στην Υπηρεσία Private Banking, στο International Business Banking, στο κατάστημα Πανεπιστημίου και στην Investment Bank of Greece, είναι μερικώς συμπληρωμένο ή παρέχονται γενικές πληροφορίες. Σε κάποιες περιπτώσεις το εν λόγω έγγραφο δεν υπήρχε στο φάκελο του πελάτη.
- Να επισπευθεί η διαδικασία επικαιροποίησης των στοιχείων ταυτότητας πελατών υψηλού κινδύνου.

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελεγκτή

- Η ΥΕΕ θα πρέπει να προγραμματίσει και να διενεργήσει, το συντομότερο δυνατό, ειδικούς ελέγχους των διαδικασιών παρεμπόδισης ξεπλύματος παράνομου χρήματος σε μονάδες/υπηρεσίες με πελάτες υψηλού κινδύνου (πχ Private Banking και το IBB).
- Όπως έχουμε πληροφορηθεί, έχει προγραμματιστεί η διεξαγωγή νέου ελέγχου της ΜΚΣ κατά το Σεπτέμβριο του 2011.
- Αντίγραφο της έκθεσης με τα πορίσματα ελέγχου να σταλεί στην ΚΤΚ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Απαιτούμενη
Επιπρόσθετη πρόβλεψη
€'000

Όμιλος Γιαννίκου - Alter Channel	52.180
- Ελληνική θεαμάτων, Modern Times, Bestend	51.300
Όμιλος Κούμπα - Κούμπας Συμμετοχών Α.Ε.	19.342
- Eurobrokers	1.756
Όμιλος Ρίτσι - Handling A.E.	2.000
- Ritsi A.E.	4.700
- Ridenco Commercial A.E.	7.186
Όμιλος Φιστέ - Newborn International	55.218
Smart Pioneer S.A.	3.195
Πουλιάδης & Συνεργάτες Α.Ε.	275
Όμιλος Μηχανική - Μηχανική Α.Ε.	11.136
- Κοινόπραξία Μηχανική & Μάρμαρα Καβάλας	4.356
Όμιλος Λόρδου - Αρσινόη Α.Ε. & Λόρδος Κωνσταντίνος	2.598
Όμιλος Ευθυμίου - Οικοδομική Α.Ε.	713
- Ektasis Development AE	2.280
ΕΛΒΟ Α.Β.Ε.	5.325
Όμιλος Ζολώτα	220.000
Ιερά Μονή Βατοπεδίου	25.860
Magma Navigation Et.AI.	2.069
Matascena	1.724
Ξινταράκος	483
Μπαφαλούκος	662
Margin Leasing (Παράρτημα 2)	11.608
Δάνεια που παραχωρήθηκαν στην ΑΜΚ της MIG*	14.000
	<u>499.966</u>

* Επιπρόσθετο ποσό ύψους €15εκ. περιλαμβάνεται στην επιπρόσθετη πρόβλεψη που απαιτείται για τον Όμιλο Κούμπα

Απαιτούμενη
επιπρόσθετη πρόβλεψη
€'000

ΕΡΚΑΤ Α.Ε.	2.257
ΝΤΙΡΕΝΤ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ	1.539
ΠΙΕΤΡΗΣ-ΑΡΤΟΠΟΙΙΑ-ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	532
ΑΡΑΠΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ -ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΛΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΙΑΣ	507
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΑΕ	407
GREEN OFFICE ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	365
ΜΠΟΥΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ - ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ο.Ε.	322
ΤΑΜΠΟΥΡΑΤΖΗΣ Α. ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	250
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	220
ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΚΗ ΑΝΝΑ	215
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ	211
ΜΑΡΚΕΖΙΝΗ ΑΦΟΙ Ο.Ε.	181
ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ του ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ	150
ΚΟΥΡΟΥΠΗΣ ΦΩΤΗΣ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο.Ε.	114
ΚΙΟΥΛΑΝΗΣ ΑΘΑΝ. & ΥΙΟΙ Ο.Ε.	143
ΛΙΜΟΓΙΑΝΝΗΣ Θ. ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	141
ΦΟΙΝΙΞ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	137
ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ ΔΡΥΜΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	124
ΝΙΚΟΛΟΒΙΕΝΗΣ Κ. - ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Η. ΟΕ	121
ΜΑΛΙΩΡΑ ΑΦΟΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	121
ΣΑΡΑΪΛΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	119
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ του ΝΙΚΟΛΑΟΥ	102
ΠΙΛΑΤΟΣ ΜΙΧΑΗΛ	97
ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	97
ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΒΕΤΕ	94
ΒΑΡΒΑΤΣΟΥΛΗΣ Δ.ΒΙΟΜ/ΝΙΑ ΖΩΟΤΟΡΦΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Β.Ε.Ε.	94
ΔΙΩΣΚΟΥΡΟΙ-ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ-ΕΚΔΟΣΕΙΣ -ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	94
ΒΑΡΔΑΒΑΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ του ΜΙΧΑΗΛ	89
ΣΕΡΡΑΪΚΗ ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ - ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	86
ΖΑΦΕΙΡΑΤΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ	84
ΑΓΓΕΛΕΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ ΗΡΑΚΛΗΣ Ο.Ε.	81
ΛΙΠΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ	81
ΝΤΑΡΑΛΑ ΑΝΩΝ. ΕΤΑΙΡ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜ. ΚΕΝΤΡΩΝ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ	80
ΠΑΤΗΣ Γ. Α.Ε. ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	78
ΜΑΡΜΑΡΑ ΝΑΪΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	74
ΑΛΦΑ ΡΕΚΟΡΝΤΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	70
ΣΙΝΕΓΚΡΑΜ Α.Ε. ΠΑΡΑΓ. ΕΜΠ. ΤΑΙΝΙΩΝ ΔΙΑΦ. & ΘΕΑΤΡ. ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ Α.Ε.	66
ΜΠΕΡΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΥ ΧΑΡΙΛΑΟΥ	63
ΜΠΟΥΧΩΡΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ & ΙΩΑΝΝΗΣ Ο.Ε. (INTERLAND TRAVEL)	52
ΠΑΛΤΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	50
ΜΑΤΑΤΑΝΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΤΕ	50
ΜΕΛΚΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	49

ΚΑΜΑΡΙΤΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ	47
ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΚΗ ΑΝΝΑ	44
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	36
ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	34
ΑΠΟΛΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ & ΘΕΑΤΡΙΚΗ Α.Ε.	28
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ του ΙΩΑΝΝΗ	26
ΚΟΖΑΚΗΣ Κ. ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ	21
ΠΑΓΙΑΤΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	16
ΔΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΑΤΕΕ	14
ΚΟΝΤΗ ΑΦΟΙ Ο.Ε.	13
ΡΕΪΖΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ	9
ΚΟΥΤΛΟΥΓΙΑΝΝΗΣ Δ. - ΛΑΖΑΡΗΣ Β. Ο.Ε.	9
ΖΟΥΡΑΣ ΦΑΡΜ-ΑΕ ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ-ΕΙΣ/ΓΕΣ-ΕΞ/ΓΕΣ- ΓΕΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	3
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ ΑΕ	160
ΦΑΡΜΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	50
ΞΕΝΟΣ Δ. ΑΕ	389
ΛΑΝ-NET ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	900
	11.608